Traseul urban pe care il propun spre a fi parcurs asemeni unei promenade turistice, este unul reprezentativ pentru orasul Bucuresti si anume Calea Victoriei. Am ales sa parcurg aceasta portiune de oras, plina de istorie, de arhitectura si viata, ce merita sa fie descoperita de catre orice calator urban.

Treseul se intinde pe o lungime de aproximativ 3 km, traverseaza centrul orasului, este un traseu urban clar definit si usor de strabatut pietonal sau cu bicicleta, dar si foarte circulat de masini, avand ca extremitati Piata Victoriei si Splaiul Independetei. Pe parcursul sau, calea este intersectata de alte strazi si stradute, intersectii, noduri importante ale orasului, dar continuand parcurgerea acesteia observi imaginea fragmentata a orasului, compusa din volume arhitecturale diverse ca infatisare si functiune, atmosfera zonei fiind incarcata de istorie si povesti trecute.

Calea Victoriei este importanta de analizat fiind legata de istoria Bucurestiului, pe parcursul timpului aceasta s-a schimbat si a evoluat pana a capatat infatisarea actuala. Povestea acesteia incepe demult. Inainte de perioada domniei lui Constantin Brancoveanu, Calea Victoriei nu facea parte din harta orasului, si se numea *,,Drumul Brasovului"* si era cuprinsa intre Piata Victoriei si Cercul Militar, iar portiunea cuprinsa intre Cercul Militar si Splaiul Unirii se numea *,,Ulita mare spre Sarindar"*.

Calea Victoriei a fost deschisa prima data de Constantin Brancovenu in anul 1692, sub numele de *,,Podul Mogosoaiei",* legand *Drumul Brasovului* de *Ulita mare spre Sarindar.* Netinand cond de mosiile care se aflau in aceasta zona, initiativa domnitorului de a creea aceasta artera poate fi considerata un prim plan de planificare urbanistica a orasului.

Drumul era pavat cu trunchiuri de copaci si a primit astfel numele de *,,pod"*, toate drumurile pavate astfel atunci primeau numele de *pod*. Astfel, pe toata lungimea drumului erau asezate barne groase de stejar, numite „podini", lungi de 8 metri. „Podurile" avea santuri adanci pe margini, pentru scurgerea apei de ploaie, iar in dreptul intrarilor in curti erau construite podisti de lemn. Pe „pod" circulau atat oamenii cat si trasurile. Acest sistem avea si o parte negativa, faptul ca sub barnele groase se aduna noroi si se putea intampla ca un om sa alunece si sa ajunga scufundat in noroi, *„Fără veste te simți cufundat deodată în noroi şi te mai alegi şi cu o mână scrântită sau cu un picior frânt. Să mai adăugăm pe lângă aceasta şi lipsa felinarelor şi abia atunci putem face o idee despre trista stare în care se aflau ulițele Bucureştilor pe timpii aceia."*, scria Nicolae Filimon, despre Calea Victoriei de atunci.

Scopul acestui drum a fost de a creea un acces intre Mogosoaia, locul unde se afla mosia domnitorului si palatul acestuia de la Curtea Veche. Iluminarea drumului s-a facut la inceput cu somoioage imbibate cu pacura sau rasina.

In perioada domniei lui Grigore Ghica, strada s-a modernizat, a fost pavata cu piatra si iluminata cu ajutorul instaltiilor electrice, Calea Victoriei fiind prima strada iluminata din Bucuresti.

Strada capata o importanta deosebita in secolul al XIX-lea cand devine strada domneasca, prin construirea a numeroase palate, resedinte, biserici, hanuri, hoteluri, pravalii, magazine de lux, cafenele si institutii de cultura. Acum isi va schimba si numele in cel de ,,*Calea Victoriei",* dupa ce trupele romane, ca urmare a victoriei obținute in Razboiul de Independenta, in anul 1878, si-au facut intrarea triumfala in oras pe aceasta artera.

„După vremuri, i s-a spus într-atâtea feluri vechiului drum: uliță, pod, cale, parcă ar fi avut nevoie de nume sau poreclă, el, starostele străzilor, care de două veacuri stăpâneşte oraşul! (...) E o cafenea şi un salon, o plimbare publică şi o piață de flori, o tribună şi un galantar. E vie ca praful de puşcă. O vorbă şoptită la Capşa e auzită într-o clipă la Capul Podului. (...) E bizantină şi apuseană, trândavă şi vioaie, zâmbitoare şi posomorâtă, dornică de schimbări şi înfiptă în trecut. (...) De-a lungul ei, fără orânduială, aproape fără rost, se înşiră palate şi maghernițe, case de țară şi zgârie-nori, curți şi grădini, morminte şi biserici. Nu-i stradă pe lume mai chinuită, mai muncită, mai mişcătoare în silințele ei de a face din atâtea contraste puțintică armonie. Podul Mogoşoaiei e plămădit cu sufletul nostru“, asa descria Calea Victoriei, diplomatul Gheorghe Crutzescu, in cartea sa ,,Podul Mogosoaiei. Povestea unei strazi".

Perioada secolului al XIX-lea este asadar o etapa importanta de dezvolatare si construire pentru Calea Victoriei, ceea ce defineste in mare parte si imaginea sa actuala. Dupa instaurarea regimului comunist, Calea Victoriei incepe sa-si piarda din aerul aristocrat si boem traversand o perioada de uniformizare, multe dintre casele boieresti fiind demolate.

Incepand parcurgerea traseului urban propus, dinspre Splaiul Unirii spre punctul final Piata Victoriei, observam un prim monument de arhitectura remarcant, *Muzeul National de Istorie,* situat pe Calea Victoriei nr. 12. Muzeul se gaseste intr-o cladire monumentala si anume *Palatul Postelor,* construit intre anii 1894-1900 pe locul hanului lui Constantin Brancovenu, dupa planurile arhitectului Alexandru Savulescu. Edificiul este construit in stil neoclasic, remarcandu-se fatada principala cu un portic cu zece coloane dorice. Cladirea primeste functiunea de muzeu in anul 1970 si detine o numeroasa colectie de aproximativ 600 000 de obiecte.

Traversand strada, la numarul 13, se afla o impresionanta constructie si anume *Palatul Casei de Economii si Consemnatiuni-CEC*, realizata intre anii 1896-1900, dupa planurile arhitectului Paul Gottereau. Pana in anul 1875 pe locul actualului palat a existat manastirea Sfantul Ioan cel Mare care a fost ulterior demolata. Intrarea in Palatul CEC este marcata printr-o arcada monumentala sustinuta de patru coloane. Cele patru volume de colt ale palatului sunt decorate cu frontoane si bassoreliefuri si acoperite cu cupole ca si holul central, care este acoperit de o cupola realizata din feronerie si sticla.

In imediata apropiere a Palatului CEC se afla o constructie moderna realizata dupa 1900, placata cu marmura si sticla, care sparge unitatea stilistica a cladirilor de pe Calea Victoriei, este

vorba despre sediul *BANCOREX*, care se afla pe locul unui fost hotel important al capitelei, *Hotel de France*, ce a fost distrus dupa cutremur.

Un alt element important al traseului este *Pasajul Macca-Villacrosse,* ce face legatura intre Calea Victoriei si Lipscani, desi scopul pasajului a fost de a face loc galeriilor micilor comercianti, astazi acesta cuprinde cafenele si restaurante.

Continuand traseul, la intersectia cu Bulevardul Regina Elisabeta si strada Constantin Mile, se afla *Cercul Militar National,* construit intre anii 1912-1923 pe locul unde se afla biserica Sarindar, demolata in 1907. Cladirea este realizata dupa planurile arhitectului Dimitrie Maimarolu iar decoratiile interioare sunt realizate de arhitectii Ernest Doneaud si Victor Stefanescu, in colaborare cu inginerii Anghel Saligny, Mircea Radu, Elie Radu si Paul Saligny. Cercul Militar se impune prin impunatoarea colonada in stil corintic de pe fatada dinspre Calea Victoriei, cu o terasa a carei scari strajuiesc o fantana arteziana, si un interior de o bogatie decorativa luxurianta.

Vizavi de fatada laterala a Cercului Militar, in aceiasi intersetie se gaseste *Hotelul Bulevard,* numit intial *Grand Hotel du Boulevard,* construit intre anii 1867-1873, dupa planurile arhitectului Alexandru Orascu, a fost cel mai modern hotel al acelor vremuri, fiind dotat cu apa curenta.

Alaturi de Cercul Militar, pe Calea Victoriei, colt cu strada Constantin Mile se afla *Hotelul Capitol*, care a fost construit in primii ani ai secolului XX, si usor transformat dupa 1990, avand initial numele de *Hotelul Luvru.*

Vizavi de Hotelul Capitol se afla celebra *Casa Capsa,* functionand ca hotel, cofetarie, cafenea şi restaurant. A fost cea mai mare firma de restaurante şi cofetarii din tara, ajunsa vestita in toate centrele Europei, in istoria culturala a orasului cafeneaua ramanand cea mai cunoscuta, un loc al boemiei bucurestene.

Mergand mai departe pe Calea Victoriei la numarul 37, se gaseste *Palatul Telefoanelor,* in prezent sediul Telekom. Cldirea are o inaltime de aproximativ 53m si a fost construita intre anii 1929-1934 in stilul specific zgarie-norilor americani, avand caracteristici reprezentative ale stilului Art Deco. Pana in anii '70 a fost cea mai inalta cladire din Bucuresti si deasemnea prima cladire inalta cu schelet metalic din Romania. Palatul telefoanelor a fost construit pe locul fostelor case ale boierului Otetelesanu, care gazduisera faimoasa cafenea literara şi loc de intalnire al elitei bucureştene, ,,Terasa Otetelesanu" ca si Cafeneaua Capsa.

In imediata apropiere a Paltului Telefoanelor se afla *Hotelul Novotel,* construit pe locul fostului Teatru National. Teatrul a fost construit intre anii 1848-1852 pe locul unui fost han, Hanul lui Filaret, ce a fost demolat in 1847. Cladirea teatrului a disparut arzand complet, dupa bombardamentele germane din anul 1944.

Continuand traseul pe Calea Victoriei, urmeaza o zona reprezentativa, *Piata Revolutei* unde gasim cateve monumente de arhitectura importante. Un prim edificiu este *Biserica Cretzulescu*,

considerata unul din cele mai valoroase monumente de arhitectura ale oraşului de la sfaraitul perioadei brancovenesti, a fost ridicata in anii 1720-1772 prin grija marelui logofat Iordache Cretulescu şi a sotiei sale Safta, una din fiicele domnitorului Constantin Brancoveanu. Exteriorul bisericii a fost tencuit la origine dar cu ocazia restaurarii efectuate in anii 1935-1936, de arhitectul Stefan Bals, biserica a ramas in caramida aparenta, distingandu-se astfel pe fondul urban.

Cel de-al doilea edificiu important aflat la numerele 49-53, este *Palatul Regal,* astazi *Muzeul National de Arta al Romaniei,* infiintat in 1948. Palatul a fost resedinta oficiala a regilor tarii, remarcabil prin dimensiune si stil arhitectonic. Istoria palatului incepe cu primul deceniu al secolului al XIX-lea, existand o suita de etape de constructie pana sa ajunga la volumetria actuala.Vizavi de Muzeul National de Arta se afla *Biblioteca Central Universitara Carol I,* construita intre anii 1891-1893, dupa planurile arhitectului Paul Gottereau.

In continuare, se afla *Piata George Enescu*, cu un impresionant momument de arhitectura, *Ateneul Roman,* construit intre anii 1886-1888, dupa planurile arhitectului francez Albert Galleron. Circular, dominat de o mare cupola, cu fatada principală in stil neoclasic, Ateneul are aspectul unui templu ionic. In interior este remarcabila marea fresca lata de 3m si lunga de 70m, ce infatiseaza istoria Romaniei prin imagini, realizata de pictorul Costin Petrescu, inceputa in 1933 si terminata in 1939.

In aceiasi Piata George Enescu, pe Calea Victoriei, colt cu strada Episcopiei, se afla *Hotelul Athenee Palace Hilton,* construit pe locul ocupat de un han, Hanul Gherasi. Dupa demolarea hanului, hotelul a fost construit intre anii 1912-1914, dupa planurile arhitectului francez Theophile Bradeau, fiind prima cladire din Bucuresti realizata pe o structura de rezistena din beton armat. Intre anii 1935-1937, hotelul a fost transformat si modernizat atat la exterior cat si la interior dupa proiectul arhitectului Duiliu Marcu.

Mai departe pe Calea Victoriei la nr. 107 se afla *Paltul Stirbey,* construit intre anii 1833-1835, de Barbu Stirbey, fost domn al Tarii Romanesti, dupa planurile arhitectului francez Michel Sanjouand. Edificiul va fi ulterior modificat la cererea lui Alexandru Stirbey, prin ridicarea peste corpul central decrosat a unui nivel doi cu o fatada decorata cu cariatide si pe latura de nord-est a unui turn cu doua niveluri, stricandu-se astfel echilibrul compozitional al cladirii.

Continuand traseul, pe Calea Victoriei colt cu Calea Grivitei, la nr.111 se gaseste *Palatul Romanit,* care din 1978 devine *Muzeul Colectiilor de Arta.* Cladirea afost construita la inceputul secolului al XIX-lea cu un plan sub forma de U, fiind celebra pentru balurile ce se organizau aici.

Calea Victoriei pastreaza deasemenea si case boieresti reprezentative pentru arhitectura bucuresteana a secolului al XIX-lea, existand numeroase exemple. Unul dintre acestea este *Casa Lens-Vernescu*, aflata la nr.131, azi sediul *Cazinoului Palace,*construita in 1821 de Filip Lens si cumparata ulterior de Gheorghe Vernescu, care va apela la arhitectul Ion Mincu si pictorul

G.D.Mirea ce vor transforma cladirea intr-o locuinta somptuoasa, decorata fastuos cu plafoane pictate, stucaturi, lambriuri din lemn de stejar si elemente din feronerie.

Parcurgand mai departe Calea Victoriei, la nr. 141 se afla un impresionant monument de arhitectura, *Palatul Cantacuzino*, azi *Muzeul George Enescu.* Palatul a fost construit intre anii 1901-1903 de cel mai bogat om din Romania in acea perioada, George Grigore Cantacuzino, fost primar al Bucurestiului, dupa planurile arhitectului Ion D. Berindey in stil Art Nouveau. Decoratia interioara a fost realizata de G. D. Mirea, Nicolae Vermont, Costin Petrescu si sculptorul Carol Storck, iar mobilierul a fost realizat la Paris in stil Ludovic al XIV-lea si Ludovic al XVI-lea. Palatul va apartine ulterior lui Mihail G. Cantacuzino si sotiei sale Maria Rosetti-Tescanu, care se va recasatori dupa moartea sotului cu marele compozitor George Enescu, astfel din anul 1956 in palat isi are sediul *Muzeul ,,George Enescu"* si *Sediul Uniunii Compozitorilor din Romania.*

O alta casa remarcabila pe Calea Victoriei, la nr. 196, este *Casa Dissescu,* azi sediul *Institutului de Istoria Artei.* Casa este un exemplu de arhitectura in stil romanesc, construita la sfarsitul secolului al XIX-lea de familia Lahovary. Pentru infatisarea actuala a casei a contribuit si arhitectul Grigore Cerchez, casa imbinand elemente ale stilului romanesc cu cele ale arhitecturii brancovenesti.

Ajungand in punctul final al traseului pe Calea Victoriei, si anume *Piata Victoriei*, un nod urban important, gasim si aici monumente de arhitectura importante cum ar fi *Muzeul Antipa*, avand alaturi *Muzeul Taranului Roman* si deasemenea cladirea *Guvernului Romaniei,* in fata caruia a existat *Palatul Sturdza.* Construit intre anii 1898-1901, de catre printul Grigore M. Sturdza, acesta a uimit societatea bucuresteana cu palatul monumental pe care si l-a construit, planurile fiind realizate de arhitectul german Julius Reinicke.Ulterior palatul va primi functiunea de Minister de Externe, dar mai apoi va fi demolat odata cu costruirea noului sediu al Guvernului in 1937, dupa proiectul arhitectului Duiliu Marcu.

Parcurgand astfel intreg traseul urban propus, Calea Victoriei, descoperi o parte din istoria orasului, si totodata o zona urbana importanta in dezvoltarea Bucurestiului. Traseul cuprinde o multitudine de monumente de arhitectura atat utilitare cat si estetice ce definesc orasul ca intreg, ca spatiu urban locuit, plin de viata si activitate umana: case, muzee, hoteluri, palate, piete, institutii, magazine, cafenele etc. Descoperind orasul prin monumentele de arhitectura pe care le detine si afland istoricul acestora, iti poti forma o imagine asupra modului in care a evoluat orasul cu toate transformarile sale pana sa ajunga la forma actuala.

Încărcat de Bianca Olimpia Abacioaei pe SCRIBD in 2015

Bibliografie / Surse Web
(fotografii vechi si informatii istorice)

1. Narcis Dorin Ion, Bucuresti, in cautarea Micului Paris, Editura Tritonic, Bucuresti 2003
2. Alexandru Ofrim, Străzi vechi din Bucureştiul de azi, Editura Humanitas,Bucuresti,2011
3. Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoşoaiei.Povestea unei strazi, Editura Humanitas, Bucuresti,2014
4. http://forum.romanian-portal.com/threads/16502-Trecutul-in-fotografii/page14
5. https://www.google.ro/maps/
6. https://dunedenisip.wordpress.com/tag/bucuresti-vechi/
7. http://www.bucurestiivechisinoi.ro/2011/02/bucurestii-%E2%80%93-de-la-orasul-lui-bucur-la-micul-paris/
8. http://www1.pmb.ro/pmb/bucuresti/poze_meniu/poze_vechi2.html
9. http://www.fundatiacaleavictoriei.ro/2010/descopera-calea-victoriei/